

ב"ל (חיפה) 5875-01-09 - ליבוביץ (פועה) פיה נ' המוסד לביטוח לאומי

בית דין אזורי לעבודה בחיפה

ב"ל 5875-01-09
19 פברואר 2013

לפני:

כב' השופטת (בדימ') מיכל אריסון-חילו
נציג ציבור (עובדים) מר יוסי איטח
נציג ציבור (מעבידים) מר דני צוקרמנדל

התובעת

ליבוביץ (פועה) פיה ז"ל
ע"י ב"כ עו"ד אבישי קון
מינוי לפי חוק הסיוע המשפטי

הנתבע

המוסד לביטוח לאומי
ע"י ב"כ עו"ד רן נסים

פסק - דין

1. לפנינו תביעת התובעת, **גב' פיה (פועה) ליבוביץ ז"ל**, להכיר באירוע שאירע לטענתה **ביום 29/4/2008** כתאונת עבודה, כמשמעותה בחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב] התשנ"ה-1995 (להלן - חוק הביטוח הלאומי וגם החוק).

2. למרבה הצער התובעת נפטרה ביום 7/9/2011, תוך כדי ניהול התביעה, ברם כפי שצוין בסיכומי התובעת, משפחת התובעת מבקשת לסיים את ההליך. בנסיבות אלה ניתן פסק דין זה.

3. התובעת הגישה לנתבע תביעה להכיר בתאונה מיום 29/4/2008 כתאונת עבודה. הנתבע דחה את תביעת התובעת, במכתב הדחיה מיום 29/12/2008, לפי הוראות סעיפים 79 ו-80(1) לחוק הביטוח הלאומי מן הטעמים הבאים:

(א) התאונה אירעה מחוץ למקום ולשעות עבודת התובעת. לפיכך לא ניתן לראות בפגיעה - כפגיעה תוך כדי ועקב עבודת התובעת ואף לא כפעילות נלווית הקשורה לעבודה. הליכת התובעת ממעונה לחנות "פלסטלינה" אינה בגדר פעולה נלווית במידה סבירה לעבודה ולפיכך אין לראות פעילות זו כפעילות הקשורה לעבודה;

(ב) אין כל קשר בין האבחנות והממצאים שנרשמו בתעודה הרפואית הראשונה לנפגע

בעבודה ובמסמכים הרפואיים שצורפו לתביעה, לבין עבודת התובעת ואירוע כלשהו, שאירע לטענת התובעת בתאריך 29/4/2008, כשלושה שבועות טרם פנייתה לטיפול רפואי;

(ג) הפגיעה לא אירעה בדרכה של התובעת ממעונה לעבודתה כנדרש בסעיף (1)80 לחוק.

עיקר טענות הצדדים

4. **התובעת טוענת**, כי במסגרת עבודתה כמנהלת מסגרת חינוכית של נוער שוחר מדע בעיריית נשר, היה תפקידה כרוך הן בנוכחות פיזית בבית הספר בימי רביעי, משעה 9:00 ועד לשעה 20:30, והן בעבודות הכנה הכוללות בין היתר, רכישת ציוד וחומרי גלם לשיעורים (ר' מוצג ת/1). לטענתה, ביום 29/4/2008, נפלה בדרכה לחנות על מנת לרכוש חומרים לשיעור שהתקיים למחרת. בנסיבות אלה טוענת התובעת, כי נפילתה והשבר שנגרם לה בקרסול שמאל הינם בגדר תאונת עבודה, שאירעה לתובעת תוך כדי עבודתה ועקב עבודתה אצל מעבידתה.

5. **מנגד טוען הנתבע**, כי ביום 29/4/2008 לא אירע לתובעת אירוע תאונתי כלשהו, תוך כדי ועקב עבודתה. כמו כן טוען הנתבע כי ביום 29/4/2008 לא אירעה לתובעת תאונה תוך כדי הליכתה או נסיעתה ממעונה לעבודתה. בנוסף, טוען הנתבע, כי האירוע הנטען והמוכחש מיום 29/4/2008 אירע מחוץ לשעות עבודתה ולמקום עבודתה של התובעת וגם לא במהלך פעילות נלווית הקשורה לעבודה.

עוד טוען הנתבע, כי אין כל קשר סיבתי בין האירוע הנטען והמוכחש לבין הפגיעה בקרסולה, ותקופת אי הכושר הנטענת. לחילופין, טוען הנתבע, כי השפעת העבודה על הפגיעה בקרסולה של התובעת פחותה בהרבה מהשפעת גורמים אחרים, לרבות מצבה הקונסטטוציוני.

דיון והכרעה

6. הצדדים חלוקים בשאלת עצם קרות האירוע התאונתי הנטען, וכן בשאלה האם האירוע הנטען הוא בגדר "תאונת עבודה". תחילה נבחן את השאלה האם ביום 29/4/2008 אירע לתובעת אירוע תאונתי.

7. בתצהירה תיארה התובעת את עבודתה וכן את האירוע הנטען, וכך ציינה:

"אני עובדת עיריית נשר. אני מנהלת מסגרת חינוכית בבית ספר לנוער שוחר

דעת. אני עובדת במשרה חלקית בהיקף משרה של כ-10 וחצי שעות לשבוע. אני מבקשת לציין כי עבדתי גם במשרד החינוך במשרה חלקית העוסקת בפיתוח מצוינות.

העבודה בעיריית נשר מחולקת לשניים - החלק הראשון, נוכחות פיזית ועבודה בבית הספר בעיקר בימי רביעי החל משעה 9:00 ועד לשעה 20:30 לערך והחלק השני, הנו עבודות הכנה הכוללות בין היתר רכישות חומרי גלם לצורך ביצוע השיעורים.

אני מבקשת להדגיש כי העבודה שלי אינה מסתכמת אך ורק בנוכחות פיזית בבית הספר אלא כוללת גם ביצוע רכישות חומרי גלם לצרכים לימודיים, פגישות, עבודה מול משרד החינוך ועוד.

ביום שלישי ה- 29.4.08, בשעה 8:00, הייתי צריכה לנסוע לחנות הידועה בשם 'פלסטלינה' הנמצאת בשד' מוריה בחיפה, על מנת לרכוש חומרים לקראת השיעור שיתקיים ביום לאחר מכן, יום רביעי.

אני נוסעת לרכוש את המוצרים הנדרשים לבית הספר בדרך כלל יום לפני השיעורים שכן אם מסיבה כל שהיא קיים חוסר, יש מספיק זמן להשלימו. הרכישות עצמן משולמות באמצעות חשבוניות מרוכזות המוגשות לתשלום של עיריית נשר וקופה קטנה על פי אישור עיריית נשר. מידי פעם, כאשר יש הזמנה גדולה של חומר גלם, אנחנו מקדימים ומוסרים לחנות את מלוא הצרכים ומידי פעם, בעיקר כאשר מדובר ברכישה בהיקף נמוך, אנחנו פשוט נוסעים ורוכשים את חומרי הגלם.

במשך כל שנות עבודתי זו הייתה שיטת העבודה - ישנם שעות עבודה בתוך שטח בית הספר וישנה עבודה נוספת מחוץ לשעות בית הספר. אני סבורה כי אם אני הולכת ורוכשת ציוד עבור בית הספר אזי הנסיעה לצורך זה מהווה חלק מעבודתי.

את חומרי הגלם עבור השיעורים אני רוכשת מידי פעם ולפעמים רוכשים את המוצרים מורים אחרים.

בדרכי לחנות פלסטלינה אני החלקתי על גבי השביל שליד ביתי. כתוצאה מההחלקה נגרם שבר בקרסול.

מיד לאחר האירוע התקשרתי לרכזת תוכנית חממה בבית ספר בנשר, מסרתי לה כי נפלתי וביקשתי ממנה כי תבצע את רכישת חומרי הגלם שהייתי אמורה לבצע.

לאחר האירוע פניתי בשיחה טלפונית לרופאת המשפחה הואיל והיה לי קשה להגיע אליה והיא ציינה בפני כי אם הכאבים יתגברו אזי עלי לגשת ולקבל טיפול רפואי.

אני מצרפת כרטיס רפואי ובו ציינה הרופאה את שיחת הטלפון שנערכה בינינו. אני מצרפת אישור הרופאה כי אכן שוחחתי עמה ביום האירוע.

לאחר כשבועיים וחצי משהכאבים לא עברו והנפיחות לא ירדה, פניתי למחלקת תאונות עבודה במרכז רפואי לין עם הטפסים המתאימים ממקום העבודה,

למומחה בתחום האורטופדיה והוא הפנה אותי לבית החולים. הרופא המליץ לי לעבור ניתוח. אני ביקשתי להמתין עוד מספר ימים על מנת לבחון האם הכאבים יעברו. בסופו של דבר, ומשלא עברו הכאבים פניתי ביום 27.5.08 לבית החולים שם אובחן כי אני סובלת משבר בקרסול מזה כחודש. בהמשך אושפזתי גם בין התאריכים 20.7.08 ועד 4.8.08. (ר' מוצג ת/1).

8. בכרטיס הרפואי של התובעת, רשמה רופאת המשפחה, ד"ר אמר שרונה, ביום 29/4/2008, על פי שיחה טלפונית שהיתה לה עם התובעת את הדברים הבאים: **"קבעה תור להיום - ולא הגיעה - החליקה בדרך וסובבה את הקרסול. יש כאבים בקרסול. היא תזמין רופא הביתה, במידת הצורך - מחלקת תאונות עשתה את בדיקות הדם. יש היפרכולסטרולמיה. ביקשתי שתזמין תור חדש. תהיה בקשר - אם תצטרך בקשר לנפילה."** (ר' מוצג נ/8).

בנוסף הוציאה ד"ר אמר שרונה ביום 9/9/2008 אישור בעניין התובעת ובו ציינה: **"ב 29.4.08 הנ"ל שוחחה עימי טלפונית ומסרה לי כי נפלה ונפגעה ברגלה."** (ר' נספח לתצהיר התובעת, מוצג ת/1).

9. ממכתב השיחרור ממרכז רפואי כרמל מיום 2/6/2008 עולה, כי התובעת היתה מאושפזת בבית החולים מיום 27/5/2008 עד 2/6/2008.

10. יוטעם כי מצאנו את עדות התובעת וכן את עדויות העדות שלומית לירון ורחל עמרם כאמינות וכמהימנות. בשים לב לעדויות אלה ובשים לב למסמכים הרפואיים שצויינו לעיל והתומכים בעדות התובעת - שוכנענו כי ביום 29/4/2008 **עת הלכה התובעת בשביל ליד ביתה, בדרכה לחנות "פלסטלינה", על מנת לרכוש חומרים לקראת שיעור שאמור היה להתקיים ביום לאחר מכן, החליקה וכתוצאה מההחלקה שברה, לטענתה, את קרסול רגל שמאל.**

11. משקבענו כי לתובעת אירע אירוע תאונתי ביום 29/4/2008, עלינו להכריע בשאלה האם האירוע התאונתי אירע "תוך כדי ועקב עבודת התובעת". על מנת להשיב על שאלה זו עלינו לבחון האם התובעת הוכיחה כי קיים קשר סיבתי בין קניית החומרים לבין עבודתה - קרי האם הוכיחה התובעת כי קניית חומרים לצורך עבודתה היתה חלק ממסגרת עבודתה ותפקידה.

12. "תאונת עבודה" מוגדרת כך בסעיף 79 לחוק הביטוח הלאומי:

"תאונת עבודה - תאונה שארעה תוך כדי עבודתו ועקב עבודתו אצל מעבידו או מטעמו, ובעובד עצמאי - תוך כדי עיסוקו במשלח ידו ועקב עיסוקו במשלח יד".
סעיף 83 לחוק הדן בחזקת הסיבתיות, קובע:

"התאונה שאירעה לעובד תוך כדי עבודה רואים אותה כתאונה שאירעה גם עקב העבודה, אם לא הוכח ההיפך;"

13. כבר נקבע, כי יכול שפגיעה תארע מחוץ למקום העבודה ולשעות העבודה, אבל עדיין תחשב כקשורה לעבודה. עמד על כך כב' הנשיא אדלר בפסק דין **מרים ברוש**:

"6. כאמור לעיל, הקשר הסיבתי נחשב ליסוד העיקרי בתאונה בעבודה. מכאן, שיכול שפגיעה תארע מחוץ למקום העבודה ולשעות העבודה אבל עדיין תחשב כקשורה לעבודה." (ר' עב"ל 381/03 מרים ברוש - המוסד לביטוח לאומי, 21/8/2005).

עוד נפסק, כי לגבי מקרים בהם העובד נדרש לבצע עבודה, שלא בשעות העבודה הרגילות או שלא בימי העבודה הרגילים - רואים כיסוד עיקרי, בתאונת העבודה, את הגורם הסיבתי ה"עקב" (העבודה), כשגורם הזמן ה"תוך כדי" (העבודה), שבסעיף 83 לחוק הביטוח הלאומי, אינו אלא טפל ונגרר, ורואים את סעיף 83 לחוק, כשהוא מנוסח בסדר הפוך, ונאמר בו - כביכול - כי "התאונה שאירעה לעובד עקב העבודה, רואים אותה כתאונה שאירעה גם תוך כדי העבודה, אםלא הוכח ההיפך".

(ר' דב"ע לג/0-9 יהודה הלוי - המוסד לביטוח לאומי, פד"ע ד' 208 בעמ' 211-212; 1973; ר' גם דב"ע לב/0-1 המוסד לביטוח לאומי - אהרן רוזנבוים, פד"ע ג' 272; 1972).

כך גם נפסק כי תאונה שאירעה לעובד בדרכו לבית-מסחר לקנות חומר או ציוד הדרושים לעבודה, אירעה תוך כדי עבודתו ועקב עבודתו של העובד, והיא "תאונת עבודה" לעניין חוק הביטוח הלאומי.

14. בענייננו, העידה התובעת, בנוסף לעדותה שהובאה לעיל, כי במסגרת עבודתה היה עליה לרכוש ציוד וחומרים לבית הספר לנוער.

15. עדות התובעת וכן העדויות של גב' שלומית לירון, גב' רחל מעמרם ומר משה לאופר - היו אמינות ומהימנות, ומהן שוכנענו כי במסגרת עבודתה של התובעת, כמנהלת בית הספר לנוער שוחר דעת, עבדה התובעת גם מעבר לימי רביעי בשבוע, והיתה אחראית גם על רכישת ציוד לבית הספר, כפי שהתבקשה, מעת לעת.

בנסיבות אלה השכילה התובעת להוכיח, כי הליכתה ביום 29/4/2008 לחנות "פלסטלינה" לרכוש חומרים לבית הספר - נעשתה לצרכי עבודה וקשורה בקשר סיבתי לעבודתה.

16. משאלה פני הדברים אנו קובעים כי - התאונה מיום 29/4/2008, בה החליקה התובעת בעת הליכתה בשביל ליד ביתה, בדרכה לחנות "פלסטלינה", על מנת לרכוש חומרים לקראת שיעור שאמור היה להתקיים ביום לאחר מכן - היא תאונה - שאירעה תוך כדי עבודתה ועקב עבודתה של התובעת אצל מעבידתה או מטעמה, כמשמעותה בחוק הביטוח הלאומי.

17. כאמור לעיל, התובעת נפטרה למרבה הצער ביום 7/9/2011. בנסיבות אלה יש לבחון, בשים לב לסעיפים 303 ו-308 לחוק הביטוח הלאומי - האם למאן שהוא יש עילת תביעה בעניין תביעתה של המנוחה. עד היום לא הוכח לפנינו כי למישהו יש אכן עילת תביעה. משכך אין אנו מוצאים מקום, בשלב זה, למנות מומחה רפואי. ככל שיוכח לנתבע כי למאן שהוא יש עילת תביעה - יתן הנתבע את החלטתו בשנית, בשאלת הקשר הסיבתי בין האירוע התאונתי, שהכרנו בו, לבין השבר בקרסול שמאל של התובעת וכן בעניין תקופת אי הכושר הנטענת והזכאות לדמי פגיעה, וכל זאת בשים לב לאמור בפסק דין זה. ככל שתינתן החלטה כזו על ידי הנתבע - ברי כי מי שיראה עצמו נפגע - יוכל להגיש תביעה לבית הדין.

18. אשר על כן התביעה מתקבלת, בכפוף לאמור בסעיף 17 לעיל.

19. משהתובעת היתה מיוצגת על ידי עורך דין מטעם הלשכה לסיוע משפטי - אין צו להוצאות.

20. לצדדים זכות ערעור לבית הדין הארצי לעבודה בירושלים תוך 30 יום מקבלת פסק דין זה.

ניתן היום, ט' באדר תשע"ג, (19 בפברואר 2013), בהעדר הצדדים ויישלח אליהם.

מר דני צוקרמנדל,
נציג ציבור (מעבידים)

מיכל אריסון-חילו,
שופטת (בדימ')

מר יוסי איטח
נציג ציבור
(עובדים)